

Työturvallisuus ja varautuminen

Valmiuspäällikkö Sini Hyvönen
Sisä-Suomen sote-valmiuskeskus

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Järjestämislaki 51 § Varautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella

Lakimuutos 1.8.2025 alkaen, uusi sanoitus:

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä
hyvinvointialueella ja HUS-yhtymässä
tulee tilannekuvan luomista ja
ylläpitämistä varten olla sosiaali- ja
terveydenhuollon valmiuskeskus.

Sosiaali- ja terveydenhuollon
valmiuskeskuksen tehtävänä on
yhteistyöalueellaan:

ohjata sosiaali- ja
terveydenhuollon
valmiussuunnittelua
valtakunnallisten
yhtenäisten
periaatteiden
mukaisesti.

Mitä ”valtakunnallisesti yhteneväiset periaatteet” oikeastaan ovat?

Sote-spesifit uhkaskenaariot suunnittelun keskiöön.

Valmiussuunnittelun **kulttuurin muutos**: proosasta kohti toimintaohjetyyppisempää ilmaisutapaa, valmiussuunnitelmat johtamisen käytännön työvälineiksi.

Valsu-portaali alustaksi suunnitelmien säilyttämiseen ja lukemiseen.

Yhteneväinen valmiussuunnitelmien ”**kokonaisarkkitehtuuri**” ja ”hierarkia” (tasot).

Sisältöjen kirjoittamista ohjaavat valtakunnallisesti yhtenäiset **otsikostot** ja **kirjoitusohje**.

Mitä on varautuminen?

- Suunnitelmallista ja säädeltyä toimintaa, jota ohjaa valmiusjärjestämislaki.
- Ennakoivaa varautumista erilaisiin häiriötilanteisiin. Pohjana riskiarviot.
- Suunnitelmallista arkisten toimintojen jatkuvuuden hallintaa.
- Tietoa ja taitoa toimia silloin, kun jotakin poikkeuksellista tapahtuu → vaste/resilienssi

Parasta varautumista on saada hyvät toimintamallit normaaliarkeen ja arjen toimintoihin!

Häiriötilanteet ja poikkeusolot

Häiriötilanne:

- Uhka tai tapahtuma, joka vaarantaa (yhteiskunnan) elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää (Kokonaisturvallisuuden sanasto).

Poikkeusolot:

- Valmiuslaissa tarkoitettu yhteiskunnan tila, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö.

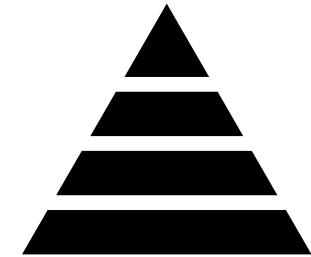
- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila;
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti; sekä
- 6) sellainen
 - a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;
 - b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;
 - c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;
 - d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;
 - e) välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;
 - f) yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai
 - g) edellä a–f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen

kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

Valsu-portaali valtakunnallisesti yhteneväisen valmiussuunnittelun alustana

- Valsu-portaali on sosiaali- ja terveydenhuollon käyttöön kehitetty, selainpohjainen valmiussuunnittelun portaali, jossa käyttäjät laativat ja ylläpitävät omia valmiussuunnitelmiaan, niiden liitteitä ja muuta varautumistietoa, kuten toimintakortteja.
- Käyttäjinä portaalissa ovat sosiaali- ja terveysministeriö, hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat, aluehallintovirasto sekä joillain hyvinvointialueilla myös ympäristöterveydenhuolto ja pelastustoimi.
- Valsu ympäristönä on myös työkalu valmiussuunnittelun yhteensovittamiseen, sillä sote-valmiuskeskuksella on sen kautta näkymä alueensa kunkin hva:n ajantasaisiin suunnitelmiin liitteineen.
- Valsu-portaaliin tallennettavat tiedot ovat osin salassa pidettäviä ja tämän vuoksi pääsyä niihin hallinnoidaan henkilökohtaisten käyttäjätunnusten avulla.

Yhtenäiset tasot

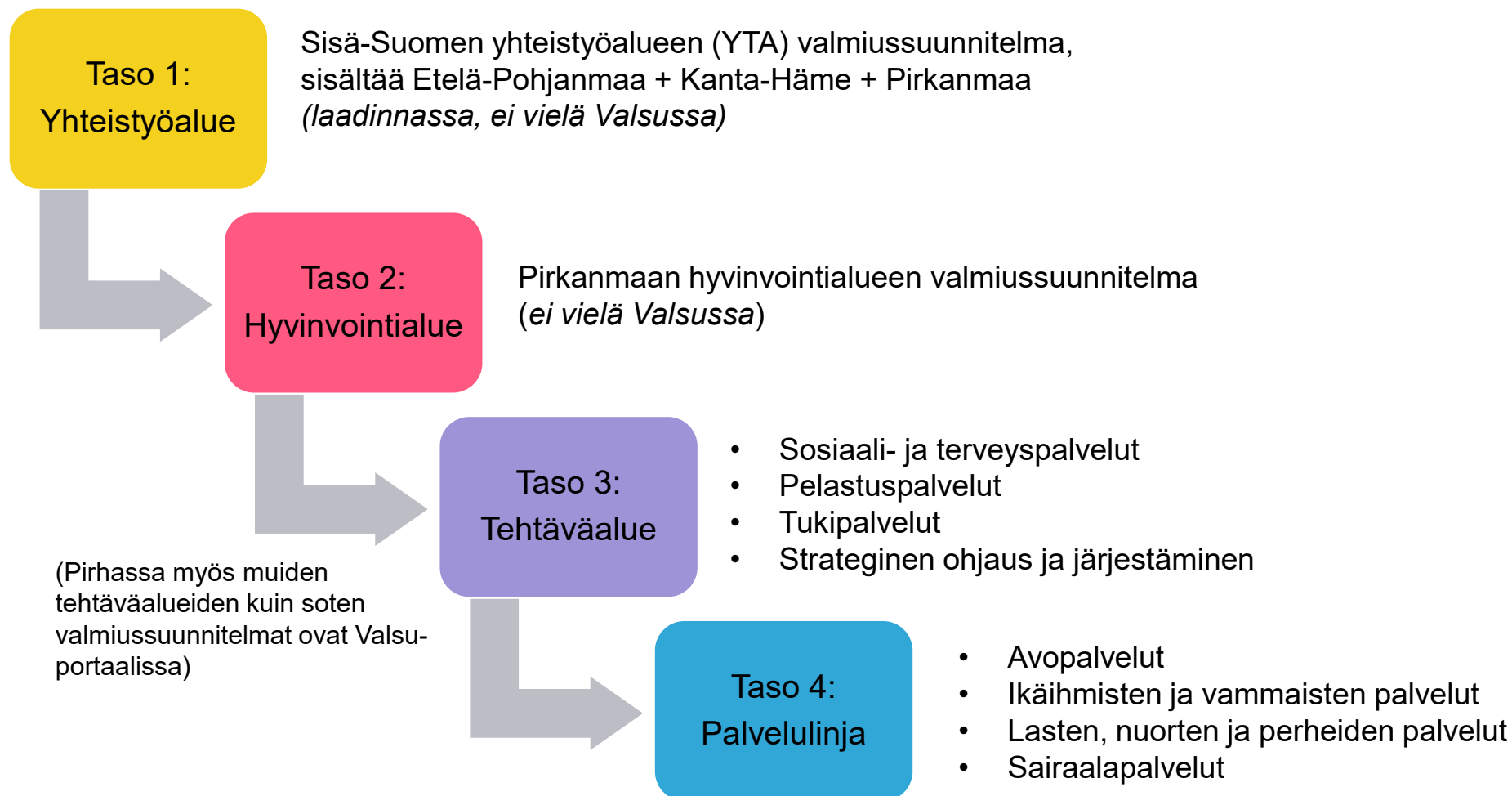

Yhtenäiset sisällöt

Valmiussuunnitelmien tasot Valsu-portaalissa

- Valtakunnallinen linjaus: taso 1 on yhteistyöalueetaso ja taso 2 hyvinvointialueetaso.
- Tasojen 3 ja 4 osalta kukin hyvinvointialue voi itse päättää oman organisaatorakenteensa mukaan, millaisia kokonaisuuksia näille tasoille ryhmitellään.
- Pirhassa ne ovat tehtäväalueetaso (3) ja palvelulinjataso (4).
- Tätä alempien tasojen (vastuualueet, toimintayksiköt) valmiussuunnitelmat eivät ole osa Valsun tasorakennetta.

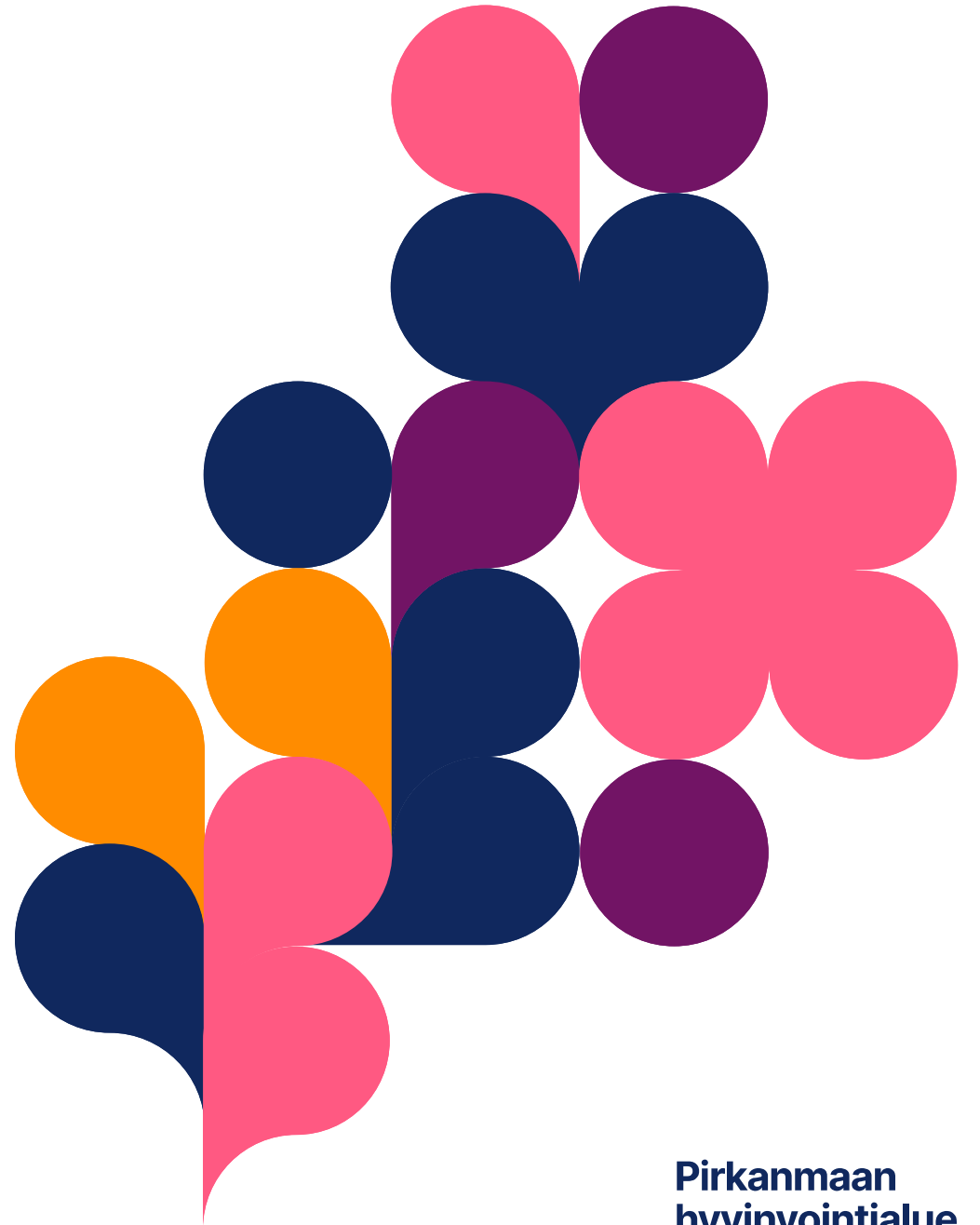

Valmiussuunnittelun kokonaistilanne Pirhassa

- 12/2022 hyväksyttiin **hyvinvointialueen** valmiussuunnitelman ns. yleinen osa (julkisesti saatavilla Pirhan verkkosivuilla).
- 1/2024 hyväksyttiin **sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäväalueen** valmiussuunnitelma. Sen osaksi lukeutuva **psykososiaalisen tuen** valmiussuunnitelma hyväksyttiin 8/2025.
- 12/2024 hyväksyttiin **muiden tehtäväalueiden** valmiussuunnitelmat.
- 2/2025 hyväksyttiin soten **palvelulinjojen** valmiussuunnitelmat.
- Yhteistyösopimukset 3. sektorin kanssa on laadittu.
- Työn alla:
 - Osasuunnitelmia mm. henkilöstöresurssien turvaamisen suunnitelma, pandemiasuunnitelmat, evakointisuunnitelma ja muita täydentäviä asiakirjoja.
 - **Toimintayksikkötasoista** valmiussuunnittelua tukemaan suunnitellaan turvallisuus- ja valmiuskansiokonseptia.

Turvallisuus- ja valmiuskansio- konsepti

Pohjois-Savon malli

- Hyvinvointialueen turvallisuus- ja valmiustoimijoiden yhteistyönä suunnittelema rakenne.
- Käytössä sekä sotessa että pelassa.
- Pitkälle tuotteistettu: fyysinen kansio tilattavissa tilausjärjestelmästä (8,97 eur).
- Yksiköt voivat täydentää itselleen relevanteilla ohjeilla.
- Sähköiset toimintakortit IMS-järjestelmässä.
- Kansion sisältö ja ulkoasu hyväksytetty turvallisuus- ja valmiussihteeristössä + -lautakunnassa (selkänoja koko hva:n laajuiselle käyttöönotolle).

Toteutustapa

- Työryhmä:
 - Prosessista vastaa turvallisuuspäällikkö Pasi Vainio
 - Pirhan eri varautumisen ja turvallisuuden toimijoiden yhteishanke: SOJ-tehtäväalueen riskienhallinta, turvallisuus ja varautuminen –tiimi, Tukipalveluiden tehtäväalueen kiinteistöpalvelut, Soten tehtäväalueen sote-valmiuskeskus, Pelastuksen tehtäväalueen siviilivalmius ja valmiussuunnittelu –tiimi, viestintä, tietosuoja, tietoturva, työsuojelu, mahdollisesti muitakin?
 - Turvallisuusyhdyshenkilöiden osaamista hyödynnetään kommentoinnissa.
- Aikataulu: Valmistellaan syksy-talvi, tuote saatavilla tilausjärjestelmästä kesä 2026?
- Kansio päivitetään ja tarkistetaan säännöllisesti yksiköissä.

Sisältöjä esim.

Yksikön perustiedot

Pelastussuunnitelma,
poistumisturvallisuusselvitys

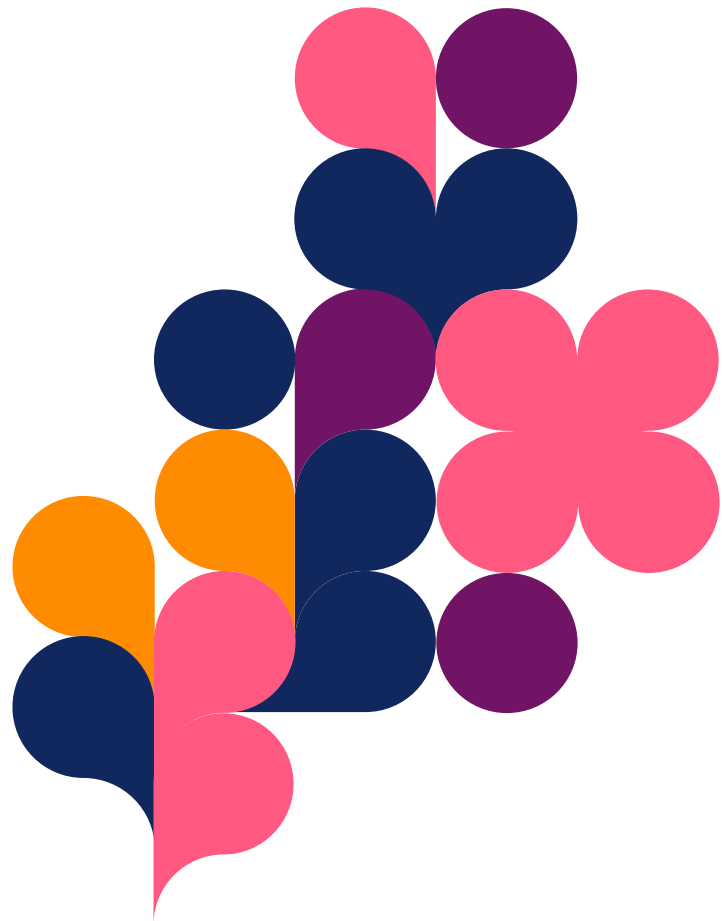
Turvallisuusjärjestelyt
(henkilöturvajärjestelmät,
rikosilmoitinlaitteet, lukitustekniikka)

Toimintakortit erilaisiin häiriötilanteisiin
(vähintään sähkö, vesi, tietoliikenne)

Kotikäyntien turvallisuusohjeet

Evakuointiohjeet (mihin yksikön toiminnot
siirretään, jos sen tilat menetetään)

Muuta (esim.
turvallisuusyhdyshenkilöverkostolta
nousevat tarpeet)

Yhteystiedot

Sisä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon
valmiuskeskus

Niveltie 5, 33520 Tampere

03 311 59417

valmiuskeskus@pirha.fi

pirha.fi

Pirkanmaan
hyvinvointialue